

СТІВЕНСОН ЗАПОЧАТКУВАВ „ВІДКРИТУ” ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

ДЕМОКРАТИЧНІ КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА І ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ПРОМОВЛЯЛИ НА ПЕРШОМУ РАНОВАНОВОМУ ВІЧУ, ДЕ БУЛИ ПРЕСТАВЛЕНІ СІМ'ОХ ПІВДЕННИХ СТЕЙТІВ

Санта Фе, Нью Мексико. — Демократичний кандидат на президента Аделей Е. Стівенсон започаткував виборчу кампанію після привітання його 5,000 юрбою. Стівенсон заявив, що „демократи виступають відкритою кампанією”, бо кожний виборець зможе зрозуміти свої думки, які мали б причинитися до виникнення такої „нової Америки”, якої ми собі бажаємо. Але в своїй промові до 5,000 виборців Стівенсон заявив, що ніколи не відстане від Білого Дому, поки демократи не почнуть працювати для осягнення своєї цілі, починаючи від виборчих політиків. Демократичний кандидат на президента сказав, що „не зможе змагатися проти популярності президента Айзенгаєра”, але з успіхом зможе йому протиставити програму Демократичної партії, в якій є все те, чого собі бажає американський народ, і в чому він вірить. І Стівенсон і сенатор Естес Кіфвер віталися з сотнями присутніх через стислі руки. І Кіфвер робив це в швидкому темпі як Стівенсон. Після привітання відбулися збори партійних провідників із таких південних стейтів: Арканзас, Арізона, Нью Мексико, Колорадо, Техас, Оклахома і Вайомінг. Стівенсон закликав демократів до наполегливої праці серед виборців, в якій мусять брати участь всі партійні провідники, а спікер Палати Репрезентатів Сем Рейборк закликав до критики президента Айзенгаєра, якого не треба очаровувати, бо це як кабілет Айзенгаєра, і за його працю мусять відповісти сам Айзенгаєр. На зборах порушувалися проблеми внутрішньої і закордонної політики.

Ніксон і Стассен вернулися до Вашингтону

Вашингтон. — В понеділок 27-го серпня ц. р. вернувся до Вашингтону з Сан-Франциско віце-президент Річард М. Ніксон із своєю дружиною і дочками. Він збирається починати тут підготовку для ведення завазної виборчої кампанії і планує відбутися вже найближчими днями низку конференцій з провідниками республіканської партії — зокрема в справі кампанії в тих стейтах, де мають відбутися вибори нових сенаторів.

Магоні кандидуватиме замість Тайдінга

Балтімор, Меріленд. — Демократичний провід в стейті Меріленд вибрав на кандидата на сенатора Джорджа П. Магоні, який буде кандидатом замість хворого бувшого сенатора Мілларда Е. Тайдінга. Тайдінг вже був назначений на кандидата, але лікар дорядив йому не кандидувати з огляду на злий стан здоров'я. Дружина Тайдінга зголошала свою кандидатуру на те становище, але дістала тільки 55 голосів, а Магоні 97. Пані Тайдінг заявила, що не думала кандидувати, але на домагання своїх численних приятелів зголошала свою кандидатуру, щоб змагатися проти республіканського кандидата Джона Маршала Ботлера. Пані Тайдінг — це донька колишнього американського посла в Москві — Джозефа Е. Дейвіса.

В АМЕРИЦІ

● 30-річний Е. Пелл із Брукліну, не маючи дозволу на їзду, їхав авто з незареєстрованим швидкістю. При цьому він був п'яний. Втікаючи від поліційного авто, з якого наважало йому спіймати, він наїхав на авто д-ра М. Ауербаха. В катастрофі д-р Ауербах і його дружина померли. П-ні Ауербахи померли в бруклінському шпиталі, а П. Пелл лежить в шпиталі.

● У фільмі „Діти в ліс” Тайдінг, який Стівенсон висунув як кандидата на вибори, який грає роль в тій сцені, де показується, як зростають кошти промислу в ЗДА. Цей фільм висвітлюватиме під час виборчої кампанії за Стівенсона.

● Конгресмен Бонтер Норбл заявив на телевізії, що айсбергінталізм, ракета дає можливість звести світову війну при допомозі гудзиків.

● Власник крамнички в Ловті (Флорида) побачив, що його собака бродить жус тютюн, який припадом знайшов на землі. Він почав йому давати щодня тютюнову жуйку, і з собакою зробився налов'язкий споживач жувального тютюну.

● Конгресмен Портер Гарді з Вірджинії заявив, що закупив латвійських а і американськими державами зброї в Європі, а не в ЗДА, загрожує айсиковому провіднику ЗДА в західній Півкулі.

● Після переведення у Вашингтоні контролю 210,314 авт, виявилось, що 104,638 з них намагаються до айсикту без найменших застережень. Контролю авт переводяться в цілях зменшення числа нещасливих випадків.

СТІВЕНСОН І КІФОВЕР ГОТОВІ ДО КАМПАНИ

Аделей Стівенсон (ліворуч) і Естес Кіфвер виїжджають із Стівенсонової ферми в Лібертевіллі, Іллі., щоб почати широку пропандандину кампанію за перемогу демократичної партії. Вперше виступають вони в Санта Фе, Н. М.

Президент вертається до Вашингтону

Шіелл Біч, Каліфорнія. — Особистий секретар президента Айзенгаєра Джеймс С. Гагерті повідомив пресу, що Президент 28-го серпня вернеться до Вашингтону. Це повідомлення було несподіваною для журналістів, бо давніше пресовий секретар заявляв, що Президент вернеться до столиці аж 29-го серпня. Айзенгаєр грає в гольфа впродовж чотирьох днів і поїдує „дуже добре” в зв'язку з цим пише преса про те, що час відлучення Президента після операції частини тої ж кишки, яку він перерубує 9-го червня, вже скінчився? Не було про це офіційного повідомлення, але особистий лікар Президента Генерал майор Говард — Мен Снайдер заявив неурядово, що „не можна вважати реконвалесцентом людини, яка так добре грає в гольфа”. Після того Гагерті заявив в телевізії, що Президент вже „не є реконвалесцентом”. Гадають, що ця заява має за ціль відбрати демократам той аут, що, мовляв, Айзенгаєр кандидат на президента, хоч значиться в стані відлучення. Журналісти могли знати, що Президент під час його гри в гольфа, і ті свідчення показують, що Айзенгаєр дуже добре виглядає і є зовсім здоровий.

До ЗДА впродовж десятих років прибуло 2,000,000 іммігрантів

Вашингтон. — Інформаційна Агенція ЗДА видала 48-сторінковий книжечку під заголовком „Шукаючи волі”, в якій пишеться про те, який вклад дали іммігранти в багачину цієї країни. Америка стала багача завдяки цим іммігрантам, які прибули сюди, „шукаючи волі”. Між ними шукаючи волі були визначні письменники, науковці, мистці, провідники робітництва, промисловці і музиканти. В останній декаді після закінчення другої світової війни до ЗДА прибуло 2,000,000 осіб, які мусять віддати з нацистської Німеччини, фашистської Італії і комуністичного СССР та советських сателітів. Цю книжечку „Шукаючи волі” агенція розсилає до своїх 200 станцій, які знаходяться в 80-ох державах. В брошурі підкреслюється те, що динамічна американська нація будувалася і будуватиметься при допомозі різних рас і народів та віровизнань. В брошурі подані короткі нариси про життя 21-ого визначного американського громадянина, які, шукаючи волі, прибули до ЗДА, де здобули собі світову славу. Між ними згадано славного диригента Артура Тосканіні, лікаря-вінахідника стрептомії д-ра Селмана Ваксману; журналіста Джозефа Пуліцера; професора д-ра Альберта Айнштейна; винахідника телефонів — А. Г. Белла; німецького емігранта Роберта Ф. Вагнера, батька теперішнього садника Нью Йорку, який дійсно був до найвищого становища, до якого може дійти неамериканець в цій країні осадяться в 80-ох державах. В

\$1,500 для УНК з Йонгтавін, Огайо

Нью Йорк (УНК). — 24-го серпня ц. р. завітав до Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки в Нью Йорку Голова Відділу УНКА в Йонгтавіні, Огайо, п. Юрій Пристап і передав для Українського Народного Фонду два чеки на суму 1,500 доларів, як чистий прибуток з улаштування „Українського Дня”, та окремо переведеної при цій нагоді збірні (118 доларів) на УНФонд. Як відомо, Йонгтавін улаштує традиційно, щорічно „Український День”, передаючи для Українського Народного Фонду чистий прибуток, завжди в сумі понад тисячу доларів. Цього річний (26-ий уже) „Український День”, улаштований у неділю, 12 серпня, був особливо успішний. В програмовій частині виступали з промовою представники міста і репрезентанти УНК, а д. Михайло Пізнак, касир УНКА (головний промовець) та інж. Михайло Комічак. Небуденний успіх цієї імпрези треба зазначувати в першу чергу місцевому Відділу УНК з п. Ю. Пристапом на чолі, як і всій місцевій Українській Громаді.

Ред. О. Жданович з Парижу візьме участь у З'їзді ОДВУ

Нью Йорк. — З Центральної Управи Організації Державного Відродження України (ОДВУ) інформують, що цим днями приїжджає з Парижу до Нью Йорку видатний український націоналістичний діяч, б. воєн Української Повстанської Армії, відомий журналіст і тепер начальник редакції „Українського Словеса” в Парижі, ред. О. Жданович, який буде гостем на щорічному з'їзді ОДВУ і братим організації в Дітроїті, Міш., в дні 1, 2 і 3-го вересня. На з'їзді ред. Жданович висловить доповідь про „Духовний відродження визвольної боротьби”. Після з'їзду ОДВУ та перед своїм поворотом до Парижу ред. Жданович відвідає деякі українські громади та виступить з доповідями на публічних візках.

ВАРШАВА ПРИЗНАЄ ІСНУВАННЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НЕНАВИСТІ

Варшава. — Варшавське радіо признало, що взаємини між поляками й українцями у Польщі насичені двома екстремними почуттями: ненавистю й огірченням. Комуністська радіопередача звернулася із закликом до взаємного порозуміння. Це вперше польський сателітний уряд признав свою вину, що він признав був виселити з Лемківщини й Засиння всіх українців та поселив їх на забраних від німців „відсічених землях”. Тепер, мовляв, українці, які вертаються до своїх господарств на Лемківщині, погрожують своїм євсудам-полякам, які зайняли були колишній український господарства, що українці проженуть їх. Варшавське радіо заспокоює поляків на Лемківщині, щоб вони не лякалися, бо тільки небагатов українців дозволять вернутися до колишніх їхніх домів та до польських селищ, яким віддано українські землі і домів, затримають їх. Водночас варшавське радіо наводить деякі листи до радіовисильні на доказ дальшого існування напружених польсько-українських відносин. В одному листі якийсь польський гурпатріот з обуренням запитує, чи дійсно українці дозволяють відчиняти свої школи і чи „відбудовують нову Україну в Польщі”. Зате інший признає, що українцям в Польщі забрали геть їхні права і не дозволяється їм навіть говорити рідною мовою та плекатися рідну культуру. — Американські часописи, навазявши країні та поселив їх на забраних від німців „відсічених землях”. Тепер, мовляв, українці, які вертаються до своїх господарств на Лемківщині, погрожують своїм євсудам-полякам, які зайняли були колишній український господарства, що українці проженуть їх. Варшавське радіо заспокоює поляків на Лемківщині, щоб вони не лякалися, бо тільки небагатов українців дозволять вернутися до колишніх їхніх домів та до польських селищ, яким віддано українські землі і домів, затримають їх. Водночас варшавське радіо наводить деякі листи до радіовисильні на доказ дальшого існування

Французькі консерватисти за ширшою автономією для Альєри

Париж. — Маршал Альфонс Пер Жуєн, найстарший військовий ступінь і стажем старшина у збройних силах Франції, виступив проти теперішньої політики соціалістичного уряду Молле у відношенні до Альєри, як зазначено в риторичній, і признав неможливість дати Альєрській ширшій автономії. Пер Жуєн, який сам народився в східному Альєрі, мав опію речника консервативних кол, які до цього часу вважали плин уряду Молле за надто ліберальним. Тому виступ маршала Жуєна, що нагадував „ретроградний консерватизм” у підході до закордонних політичних Франції, вважались ревізією поглядів, що перешла в консервативних французьких колах. На цю зміну поглядів по лінії лібералізації — вплинули дві головні причини: 1) факт, що арабські партизани в Альєрі все ще діють, хоч на терені Альєри скопчено понад 400,000 військ і 2) вибух конфлікту за Суєз, який виказав солідарність в арабському світі та посилив націоналістичні настрої серед всіх арабів, включно з алжирськими. Тому, що міністер-президент для Альєри, М. Лакот, який переводить від початку свого урядування політику військово-поліційної „пацифікації” поруч із незначними реформами соціального і адміністративного характеру, є важко хворий і саме перешкодою операції переміщення міністра для Альєри, а з цим також зміна курсу політики, прихильного до вимог арабських націоналістів в Альєрі.

Ліві соціалісти в Італії зривають з комуністами

Рим. — Зроблено дальший крок в напрямку розірвання союзу лівих соціалістів П'єтрас Ненні з комуністами Пальміра Толлатті. З ініціативи сателіт Ненні відбулася на французькій Рів'єрі зустріч між ним і лідером право-соціалістичної партії Джозефом Сарагатом. Після цієї довгої розмови, веденої у приватності також заступника Сарагата, цей останній заявив, що його зустріч із Ненні була „надзвичайно сердечна і малодоброю наслідком”. Вони, мовляв, передискутували найважливіші справи закордонної і внутрішньої політики „на соціалістичній і демократичній базі” та прийшли до переконання, що їхні погляди „покриваються”. У часописних коментарях говориться, що Ненні погодився на два найважливіші принципи: що Італія повинна залишитися в організованому в НАТО західному блоці та що в італійському уряді не повинні брати участі комуністи. Як що дійсно Ненні прийняв ці принципи, себто відмовився від протилежного становища, що його займав ще недавно разом із комуністами, то можна сподіватися, що комуністична партія в Італії буде ізольована. Ліві соціалісти Ненні виявили гостру критику під адресою Москви в зв'язку з антисталінською кампанією. Розрив лівих соціалістів із комуністами і їх наближення до правих соціалістів, які є членами урядової коаліції були б великим ударом для міжнародного комуністичного табору.

Українська Фільмова Експедиція зазнала важкої втрати у Відні

Відень. — В п'ятницю 17-го серпня під час фільмування Віда на Лазареттсгаузе, на авто Української Фільмової Експедиції, яке було в руху, наїхав з бічної вулиці роверист. Оператор Експедиції Е. Ост зупинив нагло авто, внаслідок чого зірвалася фільмова платформа з авто і ціла фільмова і звукова апаратура, впадши на брук, розбилася на дрібні кусинки. Оператор Едді Ост дізнав нервового потрясіння і за порадою лікарів мусять почати лікування в санаторії, яке триватиме щонайменше шість тижнів. Розбита апаратура в такому стані, що її вже не можна направи́ти і треба замовляти нову, що знову ж може забрати кілька місяців часу. Цей нещасливий випадок стався напередодні зустрічі, що П. Ялантовували віденські українці на привітання Експедиції й організації митет якої очолювали сен. д-р Володимир Залозецький та мгр. Я. Костюк. В рамках цієї зустрічі відбувся в суботу 18-го серпня у великій концертній залі Штетегерхоф великий концерт, в якому взяли участь крім місцевого хору під проводом композитора Гватиніни і балету, теж спеціально запрошені з Мюнхена мистці п. Руснак і пані Синьєнка-Іванюк, як теж артист оперети в Грацу п. Гросс. В зустрічі взяла участь невелика група українців з Грацу під проводом о. Оттамана Коварока.

ЗРОСЛИ ШАНСИ МИРУ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Каїро. — Хоч політична атмосфера в Єгипті все ще дуже напружена, як у часі кризи, проте загальний настрій такий, що минула безпереродна небезпека збройної акції з боку Англії і Франції для окупування Суецького обшчу, що в наслідках довело б до великої, може й третьої світової війни. Впроді концентрації в англійсько-французьких військ у східній частині Середземного моря — флоту, летунства і піхотних військ на Кипрі — тривала, а лондонські часописи повні ілюстрацій з отих пригородів, проте чужинців дипломатичні кола в Єгипті дивляться оптимістично на ситуацію, будучи переконаними, що президент-диктатор — Гамаль Абдель Насер буде не тільки переговорювати з 5-членною Комісією, обраною на недавній Лондонській конференції 22-ох держав у справі Суецького каналу, але й договориться. Базою переговорів мають стати всі пропозиції, що виринули були на Лондонській конференції. Західні чинники сподіваються, що австралійський прем'єр Мензіс, голова названої Комісії, зможе переконати Насера, що найкращою платформи для переговорів є така плин, пропозиції державним секретарем Доллеса, особливо після того, як до того плану включено додаткові зміни, зголошені Падістаном, Іраном, Туреччиною і Єгиптом. Ті зміни беруть під увагу пошанування єгипетської суверенності та можливість переговорів з Єгиптом на найширшій базі. Згода єгипетського уряду на переговори з 5-членною Комісією вже наспіла з Каїро до єгипетської амбасаді в Лондоні, але її ще не передано Мензісові, мабуть з двох причин: труднощі перекладу на англійську мову і переговори в міжчасі про місце, в якому мають вестися ті розмови. — 5-членна Комісія Мензіса — (входить до її комісії репрезентанти Австралії, ЗДА, Швеції, Ірану і Єгипту) має своєбідшю руку, аж ні мав її державний секретар Доллес в Лондоні, бо він виступав в імені також Англії і Франції. Очікується з'ясування позиції ЗДА (в справі Суецького каналу додатково на пресовій конференції державного секретаря Доллеса у виторок 28 серпня у Вашингтоні. Вашингтонський урядові кола дивляться на ситуацію у зв'язку з Суецьким каналом також оптимістично, хоч не твердять, що криза і воєнна небезпека остаточно минули. Ассистент державного секретаря Джордж В. Аллен, який відає справами Близького Сходу, Південної Азії і Африки, заявив в інтерв'ю для радія Колумбії Врострітс Сіетел, що він не вірить у вибух війни з правдою Суецького каналу.

ЗДА й Зах. Німеччина договориються про доставу важкої зброї

Вонн. — Поміж ЗДА і Німечкою Федеративного Республіки дійшло вже майже до повної згоди в справі доставки американської важкої зброї для нової німецької пів-мільйонної армії. Хоч офіційно нічого не сказано про ті умови, проте в німецьких фавоно-економічних часописах стверджується, що уряд Західної Німеччини прийняв був принцип, щоб радше купити зброю за кордоном, голлово в ЗДА в Англії, ані ж здвигати військовий промисл в Західній Німеччині, бо, мовляв, такий промисл більше обтяжує країну та позбавляє населення тих користей, що їх дає ужитко.

Бюджет Об'єднаних Націй встановлено на 48,250,700 доларів

Об'єднані Нації, Нью Йорк. — Генеральний секретар ОН Даг Гаммершд подав до відомств, що ведення цієї міжнародної інституції коштуватиме в 1957 році 48,250,700 доларів, на 300,000 доларів менше, як в 1956 році. Запропонований ним бюджет має бути прийнятий Генеральним Зібранням ОН, яке почне свої наради дня 12 листопада ц. р. В згаданій сумі 48 мільйонів доларів 900,000 призначено на підтримку платення для службовців ОН і 158,000 дол. на поширення інформаційних служб на територіях нових 16 членів ОН. З'єдинені Держави Америки платять за удержання ОН 33% цілої бюджетової суми, а Советський Союз платить 15%. На витрати ОН в 1956 році З'єдинені Держави Америки вплачували досі рівно 10 мільйонів доларів і 1,233,314 на дитячий фонд ОН.

В СВІТІ

● Прем'єр Ізраїлю Бен-Гурион заявив, що миру на Середньому Сході не буде доти, поки ізраїльські кораблі не матимуть якої самої, як інші держави, вободи в користуванні Суецького каналу. Вже п'ять років Ізраїль не перепускає через Суецький канал ізраїльські кораблі. Хоч на Лондонській конференції сльомо не в'їзали цілі права з актуальною кампанією проти Єгипту в справі Суецького каналу, проте ізраїльський уряд переконаний, що конфлікт у зв'язку з Суецьким каналом криїна позиції Ізраїлю.

● З Єгипту надійшло ще трохи журналістів. Пані Еллі Грейвіс, американська громадянка і кореспондентка лондонського щоденника „Дейлі Мейл”, Енн Шарплі, репортерка лондонського „Літінг Стантарту” і Вільям Стівенсон з канадського „Торонто Стар” дістали поліційне повідомлення, що вони є „небажані в Єгипті особи” і мають виїхати протягом 24 годин. Нікому з них не подано причини видalenня. Микорейська, а потім катарська розбудовують копитом ужиткового, а найкращих робітників зроблено нещасливими в фаворі зброї.

● Індонезійський президент Сукарно вїхав у нову подорож, цим разом до комуністичних країн: Китаю, СССР, Чехословаччини і Югославії. При цій нагоді він відвідав Австрію, Сукарно заявив перед від'їздом, що він знає комуністичну науку, але хоче переконатися, як соціалістичні теорії реалізуються у практиці.

● Едвард Охал, перший секретар польської комуністичної партії (офіційно: партії „об'єднаних польських робітників”) признав, що дисервал затягнутої господарської кризи в Польщі була Корейська війна: коли північно-корейські комуністи, за наказом Москви, напали на всі сателітні держави, особливо Чехословаччину і Польщу, перетворено на „арсенал зброї” для корейської, а потім катарської комуністів. Важкий промислов розбудовують копитом ужиткового, а найкращих робітників зроблено нещасливими в фаворі зброї.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1903
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1919.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВОЛЯ — НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ МИРУ

Президент Айтєнгавер, дякуючи за іменування його республіканським кандидатом на найближчі президентські вибори, ствердив, що "наша країна це ніколи досі в мирних часах не була так добре приготувана військово", що "поки світова ситуація цього вимагає, наша безпека мусить бути ретельно зберігана" і що "живемо тепер у поменшеному світі, у світі, в якому впродовж годин переборються океани, у світі, в якому керуванням одною думкою деспотизм загрожують затьмаренням свободам численних народів, які борються за неї".

Розвинув цю думку у своїй промові віце-през. Ніксон: "Якщо можна, то застосуємо слова Лінкольна до теперішньої ситуації: «Наша ціль не буде завершена, поки світ наполовину невілнний і наполовину вільний». Уярмлення багатьох народів у світі з небезпек для миру. Тримати агресії в будь-якій частині світу з хмарою війни над цілим світом. І коли свобода прогресу денабує, то це буде загрозой всьому. Мусимо ствердити сьогодні, що Советський Союз збирає сили для величезної нової офензиви — економічними методами, політичними цілями, — здвигнувши могутню і хораз зростаючу військову машину. Мусимо бути готові зустрічати советські ходи. Але мусимо бути також приготувані на те, щоб мирними й чесними способами перейти ініціативу у підтримуваних скрізь справи людської свободи. Не маємо потреби — вірте мені — шукати і страху при кожному советському поруху, або почувати себе завжди в оборонній позиції. Список наших заслуг для гідності людини і самостійності народів не вимагає просби, щоб нам вибачили будь-де у світі. Можемо стояти на тій платформі, можемо триматися тієї платформи гордо перед народами цього світу... Мусимо зберігати військову силу, щоб відразу відповісти кожному нападнику. І правдою є, що для того, щоб зберегти цю силу, мусимо посвятити все. Посвяту мусьть принести молоді люди, які вступають на військову службу, як також всі ми, що платимо високі кошти достатньої безпеки. Ніхто не посмів би з задоволенням, коли вона з ціною за волю. В додочу до нашої військової сили, мусимо безперервно старатися, щоб вільний світ був незалежний в обличчя комуністичної агресії. Американська участь у союзних військах держав є важливою для нашої власної безпеки, бо безпека одної нації у світі є безпекою для всіх... Комунізм віддає намагання захопити провідників і мислителів світу. Правдиві ідеали волі й демократії можуть перемогти облудні й фальшиві ідеали комунізму, якщо народи дістануть змогу порівняти їх. Даймо їм цю змогу! Не сміємо програти цю війну через занедбання. У цій великій боротьбі ми не повинні ніколи спочивати. Мусимо діяти із спритним ворогом, який готовий негайно ударити в кожне слабе чи занедбане місце по нашому боці. І задля долі мільйонів у світі, які залежать від нашого керівництва, ми ніколи не сміємо хитатися у цій життєвій боротьбі за свободу. Хоч якою великою спокусою було б думати тільки про власну безпеку на нинішній день, ми ніколи не повинні знизитися до того цинічного роду компромісу, який ніби обіцяє нам мир, але невідкладно приніс би війну або капітуляцію нашим дітям..."

З цих цитат видно найяскравіше, як теперішній керівний світ Америки згадає собі справу з комуністичною небезпечою та з тісною пов'язаністю проблеми волі уярмлених комуністами народів із проблемою волі і самостійності самої Америки. Можемо ремствувати на те, що в офіційних партійно-політичних платформах обох американських політичних партій, проголошеному у Шікаго і Сан Франсіско, не сказано ширше і докладніше про активну поставу цих партій до визвольних рухів підсоветських народів і до проблеми розвалення московсько-советської тюрми народів. Проте, більше значення від писаної букви має світогляд людей, які стоять при кермі держави, їхня духовна структура і їхні погляди, якими способами треба парализувати найбільшу загрозу, що існує в сучасному світі ідей і атомових бомб. Велика потяга знати, що при кермі американської великодержави стоять люди, для яких слова Лінкольна про смертельну небезпечу від напівволі і напівневолі не є анахронічною риторичною прикрасою, але є вказівкою для сучасної практичної закордонної політики.

Тех демократична опозиція закидає республіканській адміністрації головне те, що вона замало зробила для поборовабори комунізму у світі. Значить, обидві партії в передвиборній полеміці заступатимуть ту саму тезу, що найбільшою загрозою для сучасного світу є комунізм та його московський диспозиційний центр.

„ПОХІД ПРОТИ ГРУБІЯНІВ“

На початках большевизму панували, коли „краса і гордість руської революції“, очманілі від крові балтійських матросів у коротких бушлатах, з наганами при боці і в штанах „кльош“ символізували советський режим, до вимовлених і зневажаних „буржуазних забобів“ належали також добрі манери, чистість і вирогузлість. Большевицькі демогаги, запобігачі перед народними нязами і потураючи темним інстинктам, а п л о ж и л и „буржуазну“ культуру, мистецтво, літературу і всіляко підблякали під пролетарів, а власне босяків, що їх змалював був у своїх творах „перший пролетарський письменник“ Максим Горький. Комуністи й комуністичні інтелектуали нарівають із здеморалізованими матросами густо приперчували свою мову лайкою, щоб у такий спосіб „зблизитися з народом“ і доказати свою власну пролетарськість. Брутальність в особистій поведінці, у товариських відносинах в большевицькому середовищі була ознакою доброго тону — і той не був „свій“, а був „гидкий інтелігент“, хто не вмів кріпко „загнати“. Тоді спеціально культивувалося т. зв. московську лайку, що в найбрутальнішій формі папалюють найдорожче для кожної людини ім'я — матір. Ця брудна лайка в такій мірі поширилася тоді на селі і в місті, що дехто бучувало забував, як говорити по-людськи, уживаючи майже виключно „матірнього лексикону“.

Російський письменник Пастельман Романов в оповіданні „Родний язик“ писав 1927 року, що „у нас тепер повсюдно лаються замість Господи благослови іде“. Одні з героїв цього оповідання каже: „Ця лайка, брате, для всього надається, — чи коня підігнати, чи у вагон пробитися, — і всюди тебе розуміють. Іноді просять чество: люди добрі, дозволяє проїти, — усі мовчать, наче зуха оливою позлащали. А як вилащеш на всю кубу, — зразу прочиняться... В тих роках, здається, найменше піддавалися заради московської лайки кавказькі народи. І це відказався в своєму оповіданні російський письменник „Я на Кавказі служив, — каже москаль-червоноармієць, один з персонажів загаданого оповідання, — так там між нас ледається... Що ж вони не люди, чи що? — не їме віра другий червоноармієць. — По-їхньому вічорта не розуміли, от і не ледається, — а може коли він до тебе говорить, він тебе матом криє...“

„Відгрімали, — як писали колись советські поети, — громи революції“. Советське суспільство, про яке твердить большевизм, що воно безкласове, — розшарувалося за роки большевицького панування на нові класи — касті: на панівну комуністично-бюрократичну та військову верхівку, касту фахової інтелігенції — „спеців“, артистів, письменників та мистців і на „лабє“ — мільйони маси новітніх смердів — робітників і колгоспників, з яких колгоспники — найчисленніша і найбільш упосліджена верства. Відповідно до цього витворилися в різних кастах нові норми поведінки. Слово „товариш“ навіть серед комуністів утратило свій первісний характер. Пішли в напам'ять часи військового комунізму, коли простий робітник „тикав“, а спересердя міг і вилаяти, як рівного собі, директора фабрики, а червоноармієць і командир були перед ним панібрата. Тепер відстань між окремими кастами куди більша, як була навіть за царських часів. Тепер лаються мас право лише на членство, а безпартійний чоловік, коли його лають, мусить мовчки слухати, бо в особі директора фабрики чи командира мас перед собою не тільки начальника, але й партійну особу, яка може задіяти зала за шкуру. Московське прислів'я „до Бога вишю, а до царя далеко“ народилося у дереволіній Росії серед простого люду. Большевицькі „скасували“, а до нових московських царів відстань перейшла межі досяжності.

Пихатість і зарозумілість советського начальства, новачасного московського дворянства, його брутальність супроти сірої маси, яку люблять це називати комуністичні активісти „безпартійною сволоччю“, — викликає останнім часом цілком зрозуміле заперечення в партійних верхах. У Москві, напевно, здають собі справу з того, що коли до природного невдоволення народних мас, спричиненого постійними матеріальними нестатками, долучається ще й усвідомлення на неадекватність „паразитів“, як називають підсоветські люди представників влади, — то це дуже велика загроза для існування самого режиму.

Очевидно, чванство, брутальність і пихатість советських начальників досягли застрашливих розмірів, якщо у Москві затрубували і розпочали широку кампанію проти цих „нездорових явищ у советському побуті“. Перший удар на гвалт орган т. зв. профспілок, газета „Труд“, розписавши про чванство бюрократів гостру передову статтю. Московська „Правда“ цю кампанію підхопила і, крім окремих статей, мистців листів читачів, які вимагали стосувати гострі заходи проти осіб, що „порушують закони соціалістичної моралі і жорни советського співжиття“. Брутальним грубіанством, — пише робітник МТС Калеган, — був у нас попередній директор тов. Голов. За його прикладом пішов і наш колишній головний інженер, а нині директор тов. Васильєв. Йому нічого не варто в найгрубіший спосіб образити людину. Робітник Барко скажеться: „Помічесь, який директор нашого заводу і начальник вагонного цеху по-своєму ведуть себе з підлеглими їм людьми і при цьому лаються найпакуднішою лайкою та всіляко ображають їх“. А колгоспник І. Білан заявляє: „Я маю вже 56 років і в сільському господарстві працюю від 1924 року. В нашому колгоспі часто приходить чути, як брига-

дир лас колгоспників такими словами, від яких можна провалитися з сорому“.

Як виходить з публікованих „Правдою“ листів, у брутальності не відстають від червоних директорів та колгоспних бригадирів і директори шкіл. Ось що пише вчитель Качко про директорку Шатурської школи Шмельову: „До вчитель, якого б віку вони не були, вона звертається лише на „ти“. Ще недавно вона була комсомолом, тепер — молодий член партії. Неважко їй не ясно, що брутальність неможлива в будь-якому колективі, а в нашому вчительському й погорті“.

У своїх листах сірі советські громадяни нарікають, що пихаті начальники не відповідають на привітання робітників і колгоспників, дивляться на них згірдістю, як на нижчі істоти. Щодо цього чи не в найбільш жалюгідному становищі опинилися дрібні службовці — цей численний прошарок советських „акадів акадівників“, безпомічних напівурядовців — і півробітників-напівколгоспників з мізерною місячною платнею. В одному з листів, опублікованих в „Правді“, читасмо, що директор якоїсь там установи

Льобимир О. Оптинський

ПІСЛЯ ЗАБОРОНИ КП В НІМЕЧЧИНІ

Рішенням Адміністраційного Трибуналу Федеративної Республіки Німеччина в Карльсруге від 17 серпня 1956 р., проголошено Ком у н і с т и ч н у Партію Німеччини протикомуністичною і її заборонено. Рівночасно заборонено існування споріднених з КПД організацій і їх закладання в майбутньому. Мосток КПД призначено урядовою ФРН, що має його зружати на добродійні цілі.

В цей спосіб, після майже двох років тривання процесу, що почався в листопаді 1954 р. на підставі скарги боннського уряду, запало рішення, яке масдалекосяглеті політичне значення і яке вже знайшло широкий відгук в світовій пресі. Коментарі до цього рішення є різні, залежно від перспективи, з якої його бачать автори. Коли відкинути советську і сателітську лайку, що цим днями спливає на канцлера Аденауера і його „фашистський“ уряд, загальний тенор західних коментарів позитивно-стриманий, хоча не бракує, як у випадку скандинавської преси, і критичних осудів.

З точки зору об'єктивного жителів ФРН і спостерігача політичних подій сучасної Німеччини, рішення в Карльсруге викликує в першу чергу відчуття пригноблення до чотирнадцяти суддів Адміністраційного Трибуналу, що не діяли на погрози, що їх вони, останні діставали кожного дня, вони показались на висоті завдань. Але це відчуття радше людське, а не політичне. Політично розглядаючи справу, доводиться ствердити, що заборона КПД кінчить, прийнявши формально, з тим партіями, що цілком свою ідеологію — програмовою настановою і щоденною практикою спрямовані на повалення теперішнього демократичного ладу республіки. Заборонивши в 1952 р. право-екстремну групу кол. генерала Ремера,

що остаяються, якнайменше тратити часу, а за то якнайбільше зробити для свого народу і письменства“ (там же, ст. 80).

Та праця на хліб, — писав він до неї в іншому листі, — збирає в нього майже весь час. Через це, — додає він, — „Я не раз і по кілька тижнів або й місяців не тикаю тищ праць, котрі би могли мене трохи вище поставити, могли би дещо нового сказати нашій суспільності і до котрих ціла душа моя тягне“ (лист з 27. III. 1884 р. Там же, ст. 69).

В 1884 р. Франко кілька разів хворів внаслідок перевтоми. Мабуть цим і пояснюються його песимістичні нотки про його здоров'я й долю, які стрічаємо в його листах з того часу до К. Попович. В одному з них говорить про себе, як про розбитка, що пливе на дощці, поки хвиля вікни не викине на берег його холодного трупа. Він мріє про одне щастя, коли „люба ручка затулить мені очі на вічний супокій“ (лист з 23. V. 1885 р., там же, ст. 81).

4. Одруження з О. Хоружинською

Та доля не судила Франков похитати з галичанкою. З Києва, як я вже згадував, привіз він наддніпрянку.

Був це вибір нещасливий, як про це пізніше признавав сам Франко в листі до А. Кримського з 16. VIII. 1898. „З теперішньою моєю жінкою, — писав він, — я одружився без любови, а з доктрини, що треба оженитися з українкою (себто наддніпрянкою — В. Д.), і то більш освіченою курсесткою. Певна річ, мій вибір не був архиблискучий і, мавши іншу жінку, я міг був розвиватися краще і докочати чогось більшого. Ну та дарма, судженої і коном не об'їдеш. Фатальним для мене було те, що, вже листуючись з моєю теперішньою жінкою, а здалека пізнав одну панночку польську і закохався в неї. Одя любов перемотила мене дальших десять літ“ (див. „Наші Дні“, ч. 6, травень 1942 р., ст. 7).

„АМЕРИКА“ В АМЕРИЦІ

Відкриття Америки внесло великий здвиг в життя європейських народів: почався рух, всі незадоволені пішли шукати щастя. Вираз „Крикну Америку“ почало вживатися в усіх мовах, коли хотіли чимсь здивувати... Я живу в Нью Джерсі. Знайомий крадіг д-р Р., що лікував мене раніш в Брукліні, запросив мене на мої вакації до села Френклін, куди він тим часом перенісся. Френклін лежить на північ від Нью Йорку — якісь 200 миль... Те, що я тут побачив, так би мовити „відкрив“, так мене здивувало, що я хочу поділитися цим з читачами „Свободи“, бо Нью Йорк це місто колос, який користується в щоденному житті найновішими досягненнями техніки, де серед блондів дня грабують банки, вломлюються в помешкання, викрадають дітей, де гангстери мають свої факхові школи, де, так би мовати

„зрізають з черевиків золі на ходу“.

І раптом на віддалі 200 миль, в с. Френклін на ніч ніхто не зачиняє дверей... Люди знають одне одного з давніх часів, а тому ні одна з десяти вулиць не має назви, а доми не мають номерів. Д-р Р. спочатку блунав... Кличуть його бувадо до хворого. „Прошу адресу“ — уклонившись, олицець просить доктор. — „Де коло Сміта“... — „Але де Сміт?“ — хвилюється доктор. — „Навпроти Барта“ — доносить спойняний голос. — „А де Барт?“ — трохи не плаче доктор. — „О, Барт!“, — здивовано протягує голос, — це четверта хата від Джонсона... Вулиця чиста трагедія. Але це минуло. Д-р Р. знає вже всіх... В селі з пошта, але немає листової. Кожна іде сама, відмітка шубляду — і готово. До автобуса 5 миль, до залізничної — 11. Три свангелістські церкви, центральна на школі... Але найважніше — це те, що у Френкліні ні пива, ні вина, не кажучи вже про віскі, ви не купите. Населення проти алкоголю і має свою відсуду „прогібіцію“.

Село Френклін вздовж вулиць має дуже гарні будинки, переважно білі з колонами. Лише позаду видно великі стайні, а за ними починаються невеличкі гори, по схилах яких пасеться худоба. Про москвіти тут навіть не знають.

Коли минався лікар, то фермери подали свій голос: „Лікар мусить бути не старий і не молодий, конче свангелік“ — забавляли його спершу побачити.

Місцеві місця та місця носять „шорти“ до колін. Населення елеганти, про що свідчать п'ять „бюти салюнів“. Всього населення 600 душ. Крім Френкліна, д-р Р. має ще два села.

Падісінці у д-ра Р. замовляють відвідини. Коли кімнати один тиждень, то другий вже зайнятий. Сам д-р Р. переїжджаючи до села, показав себе добрим психологом, — він же тільки накупив багато різних меблів, але до гостинної придбав за 1500 доларів ще й кілим, що важить 850 фунтів в одному кутку. В поміч собі взяв на зміну дві екзотичні „морська“ (з чорним пасочком). Обидві гарні, молоденькі. Під офіс дав 5 поків, для себе лиш 4.

Старі падісінці з Нью Йорку і у Френкліні його не забувають. Я застав там одного із відомих наших купців. Він, як справний бізнесмен, забив одразу трьох зайців: 1) довідався про свій тиск крові, 2) купив чудового меду і 3) впливав трьох пестругів, кожного до 4-х фунтів. Таких пестругів вже давно не витягали місцеві ребалки. Його возили автою по рибалках і він мав показувати своїх пестругів. Населення просякнуте християнським духом — сердечне та товаришнє.

В перерві, ажі урядовими годинами ми сиділи в садку і дружина лікаря на спеціально збудованих роштах смажила свинячі котлети, які своїм смаком були не до порівняння з тими, що смажилися в кухні.

Вечором дивилися ми на телевізійну програму, а в 9.30 слухали аудіо з Києва... Пізніше дів д-ра Р. дуже легко: в дворі та перед фронтом завжди можна бачити гарних котиків, яких пані докторова має з них тузеня. У Френкліні є дуже гарний цвинтар. Вей пам'ятники зроблені тут з сірого кристалічного каменю, як не помиляюся — з гнейсу. Похороны че не мав нагоди бачити. Добре жати у Френкліні.

ПОЦЛУШ...

Е. П.

Поцлуй ризо і сувору, А в очах твоїх розблещи, А в очах — розблещи і простору... Ех, не нам, товаришу, любіть!

Ще зніміть тугу розкриті І сухі трингові уста (...скоро лауреат мовкнеть (перепіт) І кімноту лауре розгорта...)

В ушах дощі ще д'яноче-лушко Давні копії і скреготи землі...

Хай дарують: в наших (поцлунках) Наші жини справлені шаблі.

О. ОЛЬЖИЧ

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА
Збірник праць і статей, приготувавших на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

В іншій поезії „Остерога“, писаній у листопаді, поет перестігас гарну польку, щоб не любила його, якщо хоче „любощів речистих, розкошів огнистих“, або „жити в супокую“, бо він „бо-рець, робітник твердорукий, якого ждуть бої і муки, бурі громо-вії“. Якщо б не зливають ті бурі, „тоді — кінчить Франко — любю мене, дівчино!“

Любов до Дзвонковської була, мабуть, одним із тих трьох великих кохань, що про них згадав Франко в 9-й поезії 3-го жмутку „Звіялого листа“ (Рошкевич, Дзвонковська, Журовська).

Ці три були найсильнішими Франковими коханнями, що мали великий вплив у його житті й творчості. Але, крім них, можна відмітити ще кілька перелетних захоплень, які полишилися без особливого сліду однією чи двома поезіями, присвяченими їм чи іншій симпатії, та листуванням. З-поміж них можна згадати хіба Юлію Шнайдер, пізнішу Нементовську, що писала під псевдонімом Уліана Кравченко, та Климентину Попович, замужем Боярську.

11 Листовий Збірник, вип. 3, ст. 70.
12 Лист 8-й, 3-й збірник, ст. 78.

Львівські студенти в моїх спогадах

У брата Володимира, що одружився з сестрою співака Солюмі Крушельницької, Оленою, і як адвокатський консультант жив тоді також у Львові — інший настрій. Частими гостями у брата були Юліан Бачинський, Євген Левинський, бушні товариші студій і спілких молодечих задумів, малар Іван Труш і молодий студент Михайло Лозинський. Прислухавшись їх розмовам на різні політичні теми, іноді і сама ставала питання і просила пояснень — бо не скінчивши ще 13 років казала, що маю 14 і уважала себе дорослою. Брат почав видавати місячник „Будучість“, якого вийшло, мабуть, лише два числа. По його вступленню до основної редакції і народовими Нац. Дем. партії, він припинив видання. Не пригадую цілком його змісту, але тоді радо читала, ліпала марки і висипала на пошту. М. Лозинський давав мені деякі книжки, між іншим, збірку поезій Франка „Мій Ізмаград“ і радий прочитати. Читала я до того часу не лише „Ліса Микиту“ Франка чи Дон Кіхота, призначених для дітей, але і „В поті чола“ і „З вершин і низин“. Та „Мій Ізмаград“ спричинив мені чимало гострих дещеших переживань, сумнівів і вагань, відкрив проблеми, над якими перед тим не зважала, а яких я ніяк не могла розв'язати. В церкві на майдані Богословів впадало дуже гостра критика Франківської збірки „Мій Ізмаград“ з проповіді одного священика — і це саме спонукало молодих людей, що ходили на майдки, читати і дискутувати зміст цієї малої книжечки Франкових поезій.

Бували і в пізніших роках львівські студенти у моїх братів Богдана, Любомира і Ростислава. Гостинний дім батьків стояв завжди відкритий для гостей, особливо для студентів — а гарна гірська природа високого Бескиду — смерекові ліси і мальовничі полонини були притягальною силою для друзів моїх братів, особливо тих, що походили з міст чи білих на красу природи околиць Галичини. Брат Богдан улаштував враз з своїми товаришами 1901 чи 1902 року кількатижневу прогулянку по Закарпатті. В поїздку вибралося кілька десятків львівських теологів, добрих співаків, з метою улаштувати по селах і містечках Закарпаття вечірки української пісні. Брат — хоч сам і не був співаком, був душею тої прогулянки, бо уроджений і вихований на пограниччі Закар-

паття, знав тамашні народні говори (літературною мовою там ніхто не говорив), звичай відносини та і мав деякі зв'язки з тамашніми священиками, що були тоді там одинокими представниками інтелігентської верстви. Мадяро-польські і москвофільські впливи були серед них дуже сильні, тому тішилися літвськi богослови, як удалися їм відкрити між „закарпатськими“ не було це уживане студентами свідомими українцями і прихильні відношення старшого покоління та дозвіл улаштувати імпровізований концерт. Побували тоді в монастирі оо. Василян, на Чернечій Горі Мукачова, оглядали залишки замку князя Корітовича, були в духовній семінарії в Ужгороді, були в Сиготі, Рахові, в різних інших містах та селах. Довіряв священників з'єднували тим, що вони також кандидати духовного зв'язку, хоч було багато і таких, що ставилися до них з резервом, а то й вороже, як сам тодішній угорський-список Фіриак, та інші священники, що уважали їх за неспокійних духів і не потрібних новаторів чи просто інтрузів.

Загалом селянства і молоді дивувалися, що „русські клерики з того боку не говорять по-мадярськи, а насильно бесіду“ і захоплювалися їхнім співом в церкві і їхніми народними піснями, якщо місцевий священик скотів і зумів підготувати для них виступ. Брат і його товариші з вдвоєнням згадували про свою поїздку, успіхи і встановлення зв'язків з деякими свідомими закарпатцями.

Бували ще і інші нагоди для знайомства львівських студентів з молоддю Закарпаття. В Волосянці, гірському селі Скільського повіту відбувалися на Святого Спаса урочисті „храми“, на які сходилися сотні селян з усіх закарпатських сіл, приїздила і сільська інтелігенція, — священики, учителі і студенти, що в часі ферій бували на селі.

На протязі довгих років був парохом у Волосянці о. Михайло Ревакович (званий як тогочасний завзятий мислитель). Був він одружений з моєю сестрою Ольгою, тож на протязі років у Волосянці була моєю цілою родиною Охримовичів і Реваковичів та багато чужих студентів з галицького і закарпатського боку.

Пригадуються такі імена закарпатських інтелігентів, з якими мали нагоду познайомитися львівські студенти в Волосянці і Сенецолі в останні роки минулого і перші цього сторіччя: Мустаїкович, Медведський, Пак, Сабов, Полянський, Пакиш, Тюшка, Пойда, Винас. Не знаю, чи їх нащадки були в рідках тих, що в роки національно-державницького зриву Закарпаття 1938 р. пошукали себе українцями і чи їх імена говорять щось дідчам того часу.

У Волосянці був під кінець 19 віку для етнографічних дослідів д-р Годар Стрипський, директор етнографічного відділу державного музею в Будапешті, один з редотавників старої закарпатської інтелігенції, що почував себе українцем (дочка його вийшла заміж за львівського студента прав Пекашевича; подружжя галицьких інтелігентів з уродженців Закарпаття було в ті часи рідкою подією). Приїздив в нашу Воїничину ще другий закарпатський дослідник мови і культури закарпатського села — Боніко, що був пізніше професором університету в Будапешті.

Деякі з тодішніх наших гостей так полюбляв Верховну, що осіли на Воїничині на довгий час, як наприклад, о. Петро Патріло, колег брата Богдана, що був парохом і деканом в Перегінці, чи колег брата Ростислава о. Дмитро Шуль, що був священиком в Рожанці, повіт Скопце. Голосною подією в Львівському університеті в шістдесятому році 1901-1902 була так звана „сесія“, гремільна виступлення з Львівського університету українських студентів, як протест проти нехтування владою прав українців у цій високій школі, в якій властиво згідно з законом і українці і поляки повинні були мати рівні права. Сесія була наскрізь культурна і легальна демонстрація, якою хотіли студенти заступитися перед культурним світом — передусім перед австрійським парламентом, політичними і шкільними кругами та звернути увагу на відносини, які панували в львівському університеті. Українська парламентарна презентація, в своїх домганнях українського університету у Львові, діяла завжди в порозумінні з студентським проводом. Покинули університет 602 студенти різних факультетів, а незначна кількість, що не виконала постанов студентського проводу, наразилася на бойкот товаришів. Студенти повисувалися до університету інших міст. Відень, Краків, Прага, Грац, Чернівці були тоді тимчасовими містами, куди роз'їхалися львівські студенти. Але деякі вийшли до Швейцарії, Франції, Німеччини.

(Далі буде)

ПІСЛЯ ЗАБОРОНИ КП В НІМЕЦЬКІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Кромок теперішньої німецької демократії в боротьбі з комунізмом. Вона посилює протибольшевистський фронт і головню вносить ясність в заплутану коєкстенційною політикою атмосферу останніх двох років. З другого боку треба ствердити, що небезпека червоної інфільтрації ФРН через заборону комуністичної партії ще не змаліла. Навпаки, вважаємо, що в найближчих місяцях намагання Москви поширити свій вплив в ФРН збільшаться і що для того вона застосує цілком нові методи. Бо що 70 тисяч членів КПД і невідоме число нелегалів П вислужили не розійдуться домі і не „зложать мундур до магаліну“ — ясно. Теж транспарант на головній квартирі КПД в Дюссельдорфі: „Мимо заборони — КПД остється“ годі розцінювати тільки як пропаганду, але треба рахуватися з тим, що досвідчені в революційно-підпільній роботі комуністи поведуть тут свою роботу раціональними методами. Цей факт усвідомлює собі, як виходить з останніх заяв, міністерство внутрішніх справ, що вже побороло відповідні заходи.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Мд.

Школа в дії

Шкільні нападці кінаються. Незабаром наша працююча молодь засяде знову до науки і в американській школі і школі українства при УІК.

Волелюбна американська батьківщина заповнила нам правду свободу і доброту. Тому що і не дивно, що багатьох з нас цілком похитнула матеріальна сторона життя, затемилюючи важливішу — духовну! В шкільній погоні за долларом, забуваючи цілком про духовні вартості життя, дуже часто занебдуємо і легкожамо виконання власних дітей. А велика це шкода і непростий гріх, бо історія вчить нас, що кожна національна культура це рівночасно культура нашої американської батьківщини. І кожний, хто своєю національною культурою плекає й розвиває, той причислюється до зросту й могутності американської батьківщини.

Один з наших визначних педагогів пише: „Вірна служба Америці і Україні — це покла гармонія, — виконаємо її, коли виконаємо наших дітей в любові до цієї землі, з якої виростає українська нація, в любові до неспокійної краси цієї землі, до її прегарної мови і багатотієї культури. Коли виконаємо їх в любові до Рідної Церкви і в глибокій пошані до тих сотень тисяч і мільйонів їхніх братів, замучених за українську ідею, тоді наші діти зрозуміють та належно оцінять шляхетність американської землі, що українській поневоленій нації стала другою матір'ю.“

Вперто, послідовно і безрозлого виконують цю історичну вагу працю наші невідомі педагоги, що часто, після виснажучої праці на фабриці, вчать ще в рідній школі.

Школа українства при УІК в Балтіморі на протязі своєї п'ятирічної праці здобула собі безсумнісний добрий славу не лише серед нашої громади, але і провідних американців нашого міста. Директорка місцевої YWCA пані Гарріс, буваючи часто на різних імпресах, влаштовуваних учнями школи, заявила: „Жертвенна це і почесна праця виконувати такі шляхетні характерні і наші молоді треба навчати багато дечого від вас!“

Почути це — було нам приємно, бо праця тієї школи доводилася „обсерувати“ в дії, з успіхом на показових лекціях, товариських гутірок і вечірних поведінках на вулиці і в парку. Відчувалося асиди благодійний подих української школи. Видко в молоді почути свої гідності і відповідальності, товарищескості і свідомості. Та бо й справді не відбулося серед нашої громади ні одної імпеси, де б учні нашої школи не були. А це приємніше, коли в неділю, на Службах Вокс зусерічаємо в Церкві в побожному задуманню милі учнівські личка.

Молодь із школи Українознавства вчиться і в місцевому Українському Музичному Інституті, веде перед і в пластових лавах, а навіть окремі сьмояри вже вирізняються серед Студентської Громади. І віде правди діти, домішка Школи Українознавства, — це живчик діяльності місцевої української громади, вона стала частинним пристановищем для засідань і нарад УІК, Пласту, Самопомоці, Кредитівки, Української Студ. Громади, Союзу Українок і т. д.

Тож з рукою на серці треба признати, що Школа Українознавства при УІК в Балтіморі добре прислужилася нації громади і народова, а коли сьогодні вступав у 6 рік своєї праці, треміла б побачити і в цих успіхах і ще більше учнів, і ще більшої прихильності і уваги з боку дбайливих батьків.

Цей успіх, однак залежати від постави цілого народу, що як дотепер, в сумі, не піддавався інфільтрації.

Відділи Українського Народного Союзу

МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ НЬО ЙОРКУ І НЬО ДЖЕРЗІ

злаштовують

В НЕДІЛЮ, 16-го ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1956

на СОЮЗІВЦІ

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ ФЕСТИН

з БАГАТОЮ МИСТЕЦЬКОЮ І РОЗВАГОВОЮ ПРОГРАМОЮ

Атракційною програмою буде вибір МІСС СОЮЗІВКИ на 1957-ий рік, із правом одностипних безкоштовних вакацій на цій оселі.

Нема то як на СОЮЗІВЦІ!

3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У справі українських платівок

У „Свободі“ з 11 серпня ц. р. з 133 появилися стаття п. Івана Скопця п. н. „За стрілецьку пісню“, в якій автор жалувся, що досі нема награних платівок з пісенного стрілецького репертуару, дарма, що той репертуар так багатий і такий гарний. П. Скопця писав дуже вільно: „На мій телефонічний запит (до української радіо-господи — мабуть у Філадельфії) діваст я виснаження, що нема плит зі стрілецькими піснями“.

Твердження п. Скопця було для нас revealing. Нам невідомо, до кого саме звертався п. Скопця і хто саме дав йому таке цікаве пояснення, але нас страшенно дивує, що Шая. Автор не перевіряв тієї інформації — в будь-якій українській книгарні чи будь-якого українського професійного музиканта, чи в того Автора стрілецьких пісень, що його він називав такий живе в Америці й адресу та телефонічне число якого дуже легко дістати. Річ у тому, що замість твердити, що „нема плит зі стрілецькими піснями“, можна б радше сказати, що нема багато стрілецьких пісень, які не були б награні на платівки, при чому деякі, найбільш відомі, найпопулярніші, мають навіть різні варіанти, перейшовши різну інструментацію, інколи не спитавши автора. На цю тему була вже дискусія у пресі, а про існуючі платівки стрілецьких пісень можна вичитати хоч би із спорадичних газетних оголошень. Нові платівки переважно накручені „АРКОЮ“ в Нью Йорку і „Аркою“ в Торонто, не рахуючи давніших платівок. Тепер, кажучи тільки про нові награвання від 1950 року, є докладно 32 стрілецькі пісні на 23 платівках, а даліших 7 платівок тепер в стадії продукції. — У Великому Співацькому „Червоного Калініна“, Львів, 1937, записано 60 стрілецьких пісень.

Якщо ще не всі стрілецькі пісні награні на платівки, то в цьому не продуктивні платівки, а автори пісень та музичного світу, що не подав про актуальне мистецьке виконання

ліснів! Між награними платівками є така небуденна річ як „В'язанка Стрілецьких Пісень“ М. Гайворонського у виконанні хор „ДУМКА“ в Нью Йорку, є ціла низка пісень у виконанні В. Тисяця, у виконанні М. Минського, Квартету Вандуристів, є чоловічі й жіночі солоспівні. Але є ще одна дуже важна справа. Те, що найбільше болить нас, продуктивні українських платівок, це не тільки такі приклади повного незнання, що стрілецькі платівки взагалі існують, але — ще більше — відсутність фахових критичних рецензій на платівки! Досі, крім одного Миколи Понеділка, який в гумористичній формі в одному із своїх фейлетонів жартував із кількох менше-вартісних, до речі випродуованих чужою фірмою — платівок, досі ніхто із наших музикологів не помістив у пресі ані одної статті на тему так важкої ділянки, якою є продукція платівок на еміграції. А ми, жадні Ваших голосів. Ми самі, продуктивні платівок, відчувалимо напр. браку точної каталогізації: чия пісня, в чій інструментації, ким відтворена і коли. Не раз для точного оформлення нам приходило розшукувати цих даних по різних джерелах, співацьких, енциклопедіях, а то й часто докучати напр. в ділянці саме стрілецьких пісень відомому їх авторів, ред. Р. Купчинському, та другим.

Тільки тоді запис історичних стрілецьких пісень був би дійсно повновартний, зберігаючись в такій науковій формі для майбутності. Але для цього треба, щоб цією справою цікавилися також і самі стрілецькі композитори - автори, які це, Слава Богу, в живих, а також музичні кола.

Українська Фірма „Арка“ в Нью Йорку.

Членство в Українському Народному Союзі — не наш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ВІДДІЛ В ТРЕНТОНІ

оголошує

ВПИСИ на ШК. РІК 1956-57

ПРЕДМЕТИ НАВЧАННЯ: СКРИПКА, ФОРТЕПІАНО, ТЕОРЕТИЧНІ ПРЕДМЕТИ.

Навчання відбувається в приміщенні Музичного Інституту при 337 Centre St., в ТРЕНТОНІ.

Початок навчання

У ВІВТОРОК, 4-го ВЕРЕСНЯ 1956.

Зголошуватися у керівника Відділу TRENTON — Tel. LY 9-4652

2., 3. і 4. вересня 1916 р.

— це історичні дні, найбільшого бою УСС проти царської Росії на славній горі Лисоні коло Бережана. Українська молодь не забуде цього року в 40-літнього бою, вшанувавши цю пам'ятку історичного подію. Про неї довідатися докладніше з книжки учасника бою на Лисоні

СТЕПАНА РІПЕЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКЕ СІЧОВЕ СТРЕЛЦТВО

ВИЗВОЛЬНА ІДЕЯ І ЗЕРОПНИЙ ЧИН

Це документальний твір, який дасть сучасним і майбутнім генераціям ясну і правду про історичне значення Українського Січового Стрелцтва (УСС і СС).

Об'єм книжки 368 сторін великого формату — гарний папір — люксована оправа. — ЦІНА \$8.00.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“, Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТОВАРИСЬКИЙ З'їзд

КОЛИШ. СТУДЕНТІВ

Львівських Високих Шкіл

В НЬО ЙОРКУ 10-11 ЛистоП. 1956 Р.

Адреса: CONVENTION OF LVIV UNIV. ALUMNI, 140 Second Ave., New York 3, N. Y., USA

НОВЕ ВИДАННЯ!

В. АНТОНЕНКА-ДАВІДОВИЧА

ЗЕМЛЕЮ

УКРАЇНСЬКОЮ

Збірка мистецьких репортажів з подорожі по Україні в 20-тих роках.

Книжка в гарній полотноній оправі, 164 сторін.

Ціна \$1.70

Замовляти:

„СВОБОДА“

83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

Відділи Українського Народного Союзу

МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ НЬО ЙОРКУ І НЬО ДЖЕРЗІ

злаштовують

В НЕДІЛЮ, 16-го ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1956

на СОЮЗІВЦІ

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ ФЕСТИН

з БАГАТОЮ МИСТЕЦЬКОЮ І РОЗВАГОВОЮ ПРОГРАМОЮ

Атракційною програмою буде вибір МІСС СОЮЗІВКИ на 1957-ий рік, із правом одностипних безкоштовних вакацій на цій оселі.

Нема то як на СОЮЗІВЦІ!

Д-Р РОМАН КРУПКА

ПОВІДОМЛЯЄ

ЩО НЕ БУДЕ ПРИМАТИ

У СВОЙІ КАНЦЕЛЯРІ

З ПРИЧИНИ ВІЗДУ НА ВАКАЦІ

ВІД 28-го ВЕРЕСНЯ 1956

ПІКНІК

що відбудеться

в неділю, 2-го вересня 1956 р.

на площі біля ЦЕРКВИ.

Початок о годині 3-ій по полудні.

Оркестра РОСІЛ БІНЕРТ.

Адреса: Route 10, Whippany, N. J.

ПРОВІДИТЬ ЗАПИС

на вечірні курси

ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ

і дав всі інформації щодня від 10 год. ранку до 8 год. вечора

UKRAINIAN TECHNICAL INSTITUTE IN NEW YORK

320 East 14th St., New York 3, N. Y.

Tel.: GRamercy 5-1971

